

Nyttig på nett – fra Fremmedspråksenteret

Ordforråd – ordtilfang – vokabular – gloser

Ved Fremmedspråksenteret har vi over tid jobbet målrettet med ressurser for øving av de grunnleggende ferdighetene i fagene fremmedspråk og engelsk – altså det litt større "bildet" som går på de kommunikative språkferdighetene. Men parallelt med dette skjer det, og særlig i begynneropplæringen, et arbeid på et annet plan. Derfor synes vi det er på tide også å løfte fram ressurser for språknes mindre bestanddeler, slik som ordforråd og språklige strukturer. De to fokusområdene er relatert til kompetansemålene i læreplanen for fremmedspråk som direkte tar opp dette:

- forstå og bruke et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- bruke grunnleggende språklige strukturer og former for tekstbinding

I denne første delen av prosjektet presenterer vi metodiske tips for innlæring av ord. Kunnskap om ord får elevene blant annet gjennom å lese, skrive, lytte og snakke, men for effektiv læring av et fremmedspråk, vil det i tillegg være nødvendig med direkte ordinnlæring.

Vi har her beskrevet varierte aktiviteter som kan lette elevenes møte med nye ord (Introduksjon) og bidra til å automatisere ordforråd (Repetisjon). Å lære seg et språk krever selvsagt en egeninnsats av elevene, men om vi overlater ordlæringen til den enkeltes indre motivasjon, vil vi ikke lykkes med å få alle med på "språkreisen".

Tipsene er samlet spesielt med tanke på begynneropplæringen, men kan også brukes i opplæringen av mer viderekomne – for uavhengig av hvor man er i opplæringen, vil man støte på nye ord. Beskrivelsen av tipsene er generell og språkuavhengig, slik at man uansett språk skal kunne hente inspirasjon. Til tipsene som trenger forberedelse, finnes maler for utfylling slik at overføringen til eget språk skal være enklere. Hvert tips er også beskrevet ut fra vår foretrukne måte, men det er fritt fram for å tilpasse og legge til der man måtte ønske det.

Ord læres dessuten lettere om man er aktiv: tegner en tegning, "tar det i sin

mun", formulerer en egen forklaring, tenker ordet inn i en sammenheng. I denne samlingen med tips har vi i framfor alt lagt opp til felles aktiviserende øvinger omkring ord. I de tilfellene vi har sett potensiale, har vi kommentert hvordan aktiviteten kan gjennomføres på høyere nivå. I de andre tilfellene er det en mulighet å gjennomføre aktiviteten i mindre grupper slik at alle elever blir utfordret på sitt nivå.

Mange av tipsene for øking av ordforrådet er preget av lek, spill og konkurranse. Det betyr ikke at de kun er tenkt som avbrekk og "fyll", men som en fast bestanddel av språkopplæringen. Om en plukker fra listen og prøver ut ulike aktiviteter, vil elevene oppleve variasjon i ordinnlæringen og få nyttig repetisjon av ord. I oversikten vil man finne eksempler på tips som går mer i dybden ved å benytte strategier, skrive, lytte og tale, og samlet sett mener vi at tipsene dermed vil møte elevenes ulike læringsstiler.

I de fleste tipsene er det snakk om innlæring eller befesting av enkeltord. Dette er gjort for å forenkle beskrivelsene, men flere av tipsene vil kunne bygges ut til også å inkludere fraser eller hele setninger.

Å fokusere på ordinnlæring har også et motivasjonsaspekt, for det er på det området man har mest å vinne når det

gjelder elevenes følelse av progresjon. Selv med få ord vil man oppleve å kunne kommunisere noe. Ordinnlæring er derfor første skritt i prosjektet. Neste skritt vil være strukturer, hvor vi presenterer tips til innlæring av et språks systemer for å komponere setninger, dvs. å sette ord i kontekst og bli seg bevisst på hvordan de opptrer i forhold til hverandre.

Se sidene "Ta målspåket i bruk"! der finner du et utvalg av tips fra denne samlingen – ferdig tilrettelagt for språkene fransk, kinesisk, russisk, spansk, tysk og engelsk.

Besøk nettsiden for ordinnlæring: <http://www.fremmedspraksenteret.no/ordinnlaring-niva-i>.

Prosjektet har hovedfokus på begynneropplæring i fremmedspråk, nivå I. Tipsene gir ideene, men man må selv fylle dem med innhold, så derfor er de også godt egnet for engelskopplæringen på flere nivåer.

Metodiske tips for skriveferdigheita

Framandspråksenteret publiserer i desse dagar ei rekke metodiske tips for skriveferdigheita på nettsidene våre. Desse metodiske tipsa vil òg bli å finne som eit eige hefte. I dette heftet finn ein metodisk uavhengige tips som er utarbeidd med tanke på å gje høve for variasjon og inspirasjon, i tillegg til å auke skrivelyst og skrivekompetanse hjå elevene. Tipsa skal famne ulike elevtypar, og det skal vere enkelt å tilpasse aktivitetane til den enkelte eleven sine føresetnader. Her skal alle elevane få utfordringar på sitt nivå.

For å kunne stimulere til meir skiving, må det vere rom for å vere kreativ og oppfinnsam. Den eine kategorien med skrivetips har vi difor valt å kalle *kreativ skiving*, nettopp for å skape meir skriveglede. Deretter kjem kategorien *teksttypar*. Her kan elevane trene seg på å skrive innanfor fastare strukturar. Aktivitetane spanner frå bruk av ulike typar skriverammer, til dikt, mikrotekstar og formelle brev og instruksjonar. Her vil elevane få trening i å skrive tekstar som dei òg vil få bruk for i det verkelege liv.

Nokre av aktivitetane opnar for høvet til å gå i djupna på fagspråk. Her er det noko både for engelsk-læraren på Vg2 og yrkesfaglæraren! Den siste kategorien har vi valt å kalle *struktur og rettskriving*. Her får elevane høve til å trene på viktige grammatiske strukturar, ord og vendingar.

Kanskje dette er noko for deg? Ta tipsa nærare augesyn på denne nettadressa: www.fremmedspraksenteret.no/skriving.